

Цитована література

1. Кодекс цивільного захисту України № 5403 – VI, 02.10.2012 р. Методика спостережень щодо оцінки радіаційної та хімічної обстановки – наказ МНС № 186 від 06.08.2002 р. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 29. 08. 2002 р. за № 708/6996.

2. Деякі питання Державної санітарно-епідеміологічної служби – постанова Кабінету Міністрів України № 348 від 29.03.2017 р.

3. Методичні рекомендації щодо організації діяльності хімічних та радіометричних (радіологічних) лабораторій Державної служби України з надзвичайних ситуацій: Наказ ДСНС України 21.01.2014 № 20.

4. Закон України “Про Загальнодержавну цільову програму захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру на 2013-2017 роки”, № 4909-17 від 07.06.2012 р.

Сировий В.В.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЙ ПОЖЕЖНО-РЯТУВАЛЬНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ПРИ ПРОВЕДЕНІ РОЗВІДКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Досвід гасіння пожеж свідчить, що успішне виконання підрозділами основного оперативного завдання можливо тільки у тому випадку коли вони використовують достовірні, достатньо точні та своєчасно отримані відомості про обстановку на пожежі [1].

Умови гасіння сучасних пожеж, які характеризуються швидким та різким зміненням обстановки ще більше підвищило роль і значення розвідки пожежі. Тому КПП необхідно у найкоротший час встановити обставини пожежі та відповідно їх оцінити, прийняти рішення на оперативні дії та переконатися у їх виконанні. Це можна досягнути, якщо начальницький склад почне процес розвідки не при отриманні сповіщення про пожежу, а значно раніше, ще на стадії будівництва цього об’єкту. При цьому вивчається його оперативно-тактична характеристика, наявність, кількість та місце розташування людей, пожежна небезпека технологічного процесу, кількість та характеристика засобів пожежогасіння. На основі цього розглядається можлива найбільш складна обстановка пожежі, визначається потрібна кількість сил та засобів і їх розстановка на місцевості. Результати цієї розвідки оформлюються складанням оперативних планів та карток пожежогасіння. Після затвердження документу проводиться його відпрацювання. Вся ця робота дозволяє КПП вже на реальній пожежі різко зменшити час на оцінку обстановки, визначення вирішального напрямку та віддачу конкретних команд на дії пожежно-рятувальних підрозділів, що і забезпечить ефективність їх роботи [2].

Враховуючи зазначене, розвідку пожежі можна розділити на два види:

- стратегічна розвідка, яка проводиться ще на стадії проектування, будівництва та експлуатації об’єктів і завершується сповіщенням про реальну пожежу;

- тактична розвідка, яка починається з моменту сповіщення про пожежу і

ведеться безперервно до повної її ліквідації (рис. 1) [3,4].

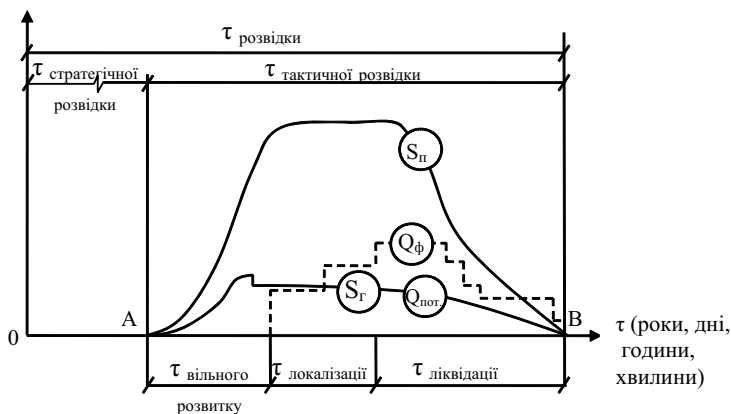

Рис. 1. Графік розвитку та гасіння пожежі

де: S_p – площа пожежі, m^2 ; τ – час розвитку та гасіння пожежі, хв.; $\tau_{розв.}$ OB – загальний час ведення розвідки можливої пожежі з моменту будівництва; $\tau_{страт.}$ OA – час ведення стратегічної розвідки пожежі, роки, місяці, дні; $\tau_{такт.}$ AB – час ведення тактичної розвідки пожежі, доба, години, хв.

Стратегічна розвідка організується і проводиться з метою підготовки гарнізону пожежно-рятувальної служби до ліквідації можливих пожеж різних по характеру і масштабам. Іноді на цій стадії вирішують питання стосовно створення достатньої кількості пожежно-рятувальних підрозділів, оснащення їх необхідною пожежно-рятувальною технікою та засобами пожежогасіння, а також заходів гарантуючих швидке прибуття необхідної кількості сил та засобів, здатних ліквідувати пожежу у розмірах, які він прийняв на момент прибуття підрозділу [5,6].

Ці заходи начальницьким складом управлінь і підрозділів виконуються регулярно згідно планів службової підготовки.

Тактична розвідка проводиться на протязі виконання усіх видів оперативних дій пожежно-рятувальних підрозділів з моменту отримання сповіщення про пожежу (в процесі виїзду та прямуванню на пожежу, при проведенні рятувальних та евакуаційних робіт, оперативному розгортанні і звичайно при гасінні пожежі у період локалізації та ліквідації пожежі) [7,8].

Цитована література

1. Статут дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту. Наказ МНС України від 13.03.2012 р. № 575.

2. Наказ МНС України від 16.12.2011 року №1341 “Про затвердження Методики розрахунку сил і засобів, необхідних для гасіння пожеж у будівлях і на територіях різного призначення”.

3. Основи тактики гасіння пожеж: навч. посіб. / В.В. Сировий, Ю.М. Сенчихін, А.А. Лісняк, І.Г. Дерев'янка. – Х.: НУЦЗУ, 2015. – 216 с. – Режим доступу: <http://nuczu.edu.ua/sciencearchive/Articles/senchihin/osnovy-taktik.pdf>.

4. Довідник керівника гасіння пожежі. – Київ: ТОВ “Літера-Друк”, 2016. – 320 с.

5. Пожежна тактика П.П. Клюс, В.Г. Палюх, А.С. Пустовой, Ю.М. Сенчихін, В.В. Сировий. Харків. 1998 – 458 с.

6. Сенчихін Ю.М. Нормативні показники та порядок визначення загальної чисельності особового складу, оперативних відділень для гасіння пожежі / Ю.М. Сенчихін, В.В. Сировий, Росоха С.В. // Проблеми пожежної безпеки. – 2015. – Вып. 37. – С. 196-200. – Режим доступу: http://nuczu.edu.ua/sciencearchive/ProblemsOfFireSafety/vol37/Ppb_2015_37_35.pdf.

7. Иванников В.П., Клюс П.П. Справочник руководителя тушения пожара. М., 1987. 288 с.

8. Аналітичні розрахунки для обґрунтування оперативних дій пожежно-рятувальних підрозділів. Навчальний посібник / В.В. Сировий, Ю.М. Сенчихін, Л.В. Ушаков, О.В. Бабенко. – Харків: НУЦЗУ, 2010. – 262 с.

Сировий В.В.

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ГАСІННЯ ПОЖЕЖІ

Процес гасіння пожежі є доцільно керованим і становить собою систему дій керівництва гасінням пожежі та дій підрозділів з виконання розпоряджень керівництва, що спрямовані на гасіння пожежі. Розглянемо принципову схему системи гасіння пожежі, яка складається з трьох елементів: П – пожежа (об’єкт роботи); ПП – пожежні підрозділи (сили та засоби); КГП, НШ, НТ, НОД – керування гасінням пожежі [1, 2].

З рисунка 1 видно, що успіх гасіння будь-якої пожежі залежить від швидкості дій усіх ланок керівництва гасінням пожежі, що забезпечується рівнем їх професійної підготовки та практичного досвіду, а також часу оперативної роботи пожежно-рятувальних підрозділів по гасінню пожежі, який залежить від рівня підготовки особового складу караулів пожежно-рятувальної служби [3].